

वर्षणा See वर्षणा.

वर्वर *a.* [वृ-अरच् बुट् च] 1 Stammering. -2 Curled. -रः 1 A barbarian. -2 A blockhead, babbling fool. -3 An outcast. -4 Curly hair. -5 The clash of weapons. -6 A mode of dancing. -रा, -री 1 A kind of fly. -2 A kind of basil. -र 1 Yellow sandal-wood. -2 Vermilion. -3 Gum-myrrh. -Comp. -उत्थं white sandal-wood.

वर्वरकं A variety of sandal-wood.

वर्वरीकः 1 Curly hair. -2 A kind of basil. -3 A kind of shrub.

वर्वु (वृ) रः A kind of tree.

वर्षः, -र्व [वृष् भावे घञ् कर्तरि अच् वा] 1 Raining, rain, a shower of rain; विद्युत्स्तनितवर्षेषु Ms. 4. 103; Me. 35. -2 Sprinkling, effusion, throwing down, a shower of anything; सुराभिः सुराविमुक्तं पुण्यवर्षं पपात R. 12. 102; so शरवर्षः, शिलावर्षः, लाजवर्षः &c. -3 Seminal effusion. -4 A year (usually only *n.*); इयंति वर्षाणि तया सहस्रमभ्यस्यतीव प्रवमासि-धारं R. 13. 67; न वर्षर्षे वर्षाणि द्वादश वक्ष्यतास्तः Dk.; वर्षमोख्येण शापेन Me. 1. -5 A division of the world, a continent; (nine such divisions are usually enumerated:—1 कुरु; 2 हि-रन्मय; 3 रम्यक; 4 इलावृत; 5 हरि; 6 केतुमाला; 7 मन्नाथ, 8 किन्धरे; and 9 भारत); एतद्वृद्धगुरुभार भारतं वर्षमभ्य मन वर्तते वक्षे Si. 14. 5. -6 India (=भारतवर्ष). -7 A cloud (only *m.* according to Hemachandra). -Comp. -अंशः, -अंशकः, -अंगः a month. -अंशु *n.* rain-water. -अयुतं ten thousand years. -आर्विस् *m.* the planet Mars. -भवसानं the autumn or Sarat season. -आघोषः a frog. -आमदः a peacock. -उपलः hail. -करः a cloud. (-री) a cricket. -कोशः, -वः 1. a month. -2. an astrologer. -गिरिः, -पर्वतः 'a Varsha mountain', *i. e.* one of the mountain-ranges supposed to separate the different divisions of the world from one another; (they are seven:—हिमवान् हेमकूटश्च निपथो मे-रुश्चैव । चैत्रः कर्णौ च शुंगी च सतैते वर्ष-पर्वताः). -ज *a.* (वर्षेज also) produced in the rainy season. -धरः 1. a cloud. -2. a eunuch, an attendant on the women's apartments; M. 4; (वर्षधर्ष in the same sense). -पाकि-

n. the hog-plum. -पूगः a series or collection of years. -प्रतिबंधः a drought. -प्रियः the Chataka bird. -वरः a eunuch, an attendant on the women's apartments. -वृद्धिः *f.* birth-day. -शतं a century, one hundred years. -सहस्रं a thousand years.

वर्षक *a.* Raining.

वर्षणं [वृष्-ल्युट्] 1 Raining, rain. 2 Sprinkling, showering down (*fig.* also); द्रव्यवर्षणं 'showering or bestowing wealth'.

वर्षाणि *f.* [वृष्-अनिः] 1 Raining. -2 A sacrifice, sacrificial rite. -3 An act, action. -4 Staying, living, abiding (वर्तन).

वर्षा (Usually *f. pl.*) 1 The rainy season, the rains, the monsoon; ग्रीष्मे पंचाशमभ्यस्यो वर्षासु स्थंडिलशयः Y. 3. 52; Bk. 7. 1. -2 Rain (*sing.* in this sense). -Comp. -कालः the rains, the rainy season; so वर्षातिमयः. -कालीन *a.* belonging to or produced in the rainy season. -प्र-भञ्जनः a high wind. -भू *m.* 1. a frog. -2. a kind of insect (इंद्रगोप). -भूः, -भूरी *f.* 1. a female frog or a little frog. -2. hogweed. -3. an earth-worm. -रात्रिः 1. a night in the rainy season. -2. the rainy season.

वर्षिक *a.* Raining, showering. -कं Aloe-wood.

वर्षितं Rain.

वर्षुक *a.* (की *f.*) [वृष्-उकञ्] Raining, watery, pouring down water; वर्षुकस्य किमपः कुतश्चित्तेरुद-स्य परिहार्यमूर्परं Si. 14. 46; Bk. 2. 37. -Comp. -अब्दः, -अंबुदः a rain-cloud.

वर्षिष्ठ *a.* 1 Oldest, very old. -2 Strongest. -3 Largest (superl. of वृद्ध *q. v.*)

वर्षीयस् *a.* (सी *f.*) 1 Older; very old. -2 Stronger (compar. of वृद्ध *q. v.*)

वर्ष्म The body; see below.

वर्ष्मन् *n.* [वृष्-मनिन्] 1 Body, form. -2 A measure, height; वर्ष्म द्विपानां विरुवंत उच्चैर्बनेचरेभ्याश्चिरमाच-चक्षिरे Si. 12. 64; गजवर्ष्म किरातेभ्यः शस्त्रसुईवशरवः R. 4. 76. -3 A handsome or lovely form. -4 Surface (as of a mountain); Mâl. 9. 5.

वर्ह
वर्ह
वर्हेण
वर्हिण
वर्हिन्
वर्हिस्

See वर्ह, वर्ह, वर्ह
वर्हिण, वर्हिन्, वर्हि

वल 1 A. (बलते ; but sometimes बलति also; बलित) 1 To go, approach, hasten; अन्योन्यं शरद्विरेव बलते Mv. 6. 41; प्रणयिनं परिरञ्जुनथांगना वलिते वलितेचितमभ्यमाः Si. 6. 38, 6. 11, 19. 42; स्वमिसरणरभसेन वलन्ती पतति पदानि क्रियन्ति चलन्ती Gît. 6. -2 To move, turn, move or turn round; बलितकंधर Mâl. 1. 29; कृष्टिरन्यतो न बलति K. -3 To turn to, be drawn or attracted towards, be attached to; इदमन्ये तस्मिन्नेवं पु-नर्बलते बलान् Gît. 7; Nalod. 3. 5. -4 To increase; बलञ्जुपुरनिस्वना S. D. 116; अमं कंशपञ्चरजनिताचिताकुलतया बलहाधां राधां सरसमिहमूचे सहचरी Gît. 1. -5 To cover, enclose. -6 To be covered, enclosed or surrounded. -WITH वि to move to and fro, roll about; स्थित्यति कृपाति वेलति विवलति निमिषे विवलिष्यति तिथिक् K. P. 10. -सं 1. to mix, blend. -2. to connect, unite with (mostly in *p. p.*; see संवलित).

वलनं [वल्-भावे ल्युट्] 1 Moving, turning towards. -2 Moving round in a circle. -3 (In astr.) Deflection. -4 Agitation, excitement. **वलित** *p. p.* 1 Moving. -2 Moved, turned round, bent round. -3 Surrounded, enclosed. -4 Wrinkled; Ki. 11. 4. -5 Cast, darted; Mâl. 8. 11.

वल See बल.

वलक्ष See बलक्ष.

वलमः, -मं The waist.

वलमिः -भी *f.* [वल्यते आच्छाद्यते वल्-अभि वा ङीप्] (Also frequently written बडभिः -भी) 1 The sloping roof, the wooden frame of a thatch; धूने-जालविनिःसृतेवलमयः सदिग्धपारावताः V. 3. 2; सौधान्यत्यर्पतापाह्वलमिपारिचयद्विपा-रावतानि M. 2. 13. -2 The topmost part (of a house); वृद्धा वृद्धा भवनवलभीनुं-गवातायनस्था Mâl. 1. 15; Me. 38; Si. 3. 53. -3 N. of a town in Saurâ-ashtra; अस्ति सौराष्ट्रेषु वलभी नाम नगरी Dk., Bk. 22. 35.

वलंब See अवलंब.

वलयः -यं [वल्-अयन्] 1 A brace.